

N Ä Y T T E L Y

SUOMI ja LATVIA-

KULTTUURIYHTEYKSIÄ KAUTTA AIKOJEN

LATVIAN AKATEEMISEN KIRJASTON KOKOELMISTA

14. marraskuuta 2008–
14. helmikuuta 2009

Suomen Kansalliskirjastossa,
Unioninkatu 36, 00170 Helsinki

*Latvian tasavallan
presidentti Valdis Zatlers
ja Suomen tasavallan
presidentti Tarja Halonen*

18. marraskuuta 2008 on Latvian tasavallan itsenäistymisen 90. vuosipäivä.
Näyttely "Suomi ja Latvia – kulttuuriyhteyksiä kautta aikojen" avataan
Suomen Kansalliskirjastossa Helsingissä 13. marraskuuta 2008.
Latvian Akateemisen kirjaston näyttely luo katsauksen Latvian historiaan
sekä Suomen ja Latvian välisiin yhteyksiin.

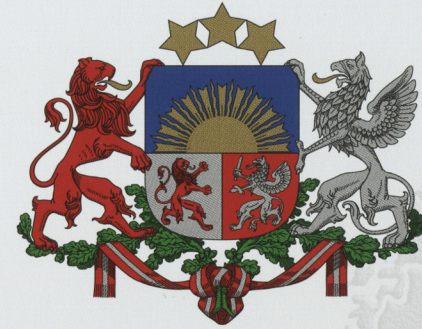
*Jānis Čakste (1859–1927) –
ensimmäinen Latvian tasavallan presidentti (1922–1927)*

*Latvian itsenäisyysjulistus
ja tasavallan perustaminen 18.11.1918*

Historian vaiheita ja merkkipaaluja

- Viimeistään noin 9500 vuotta eKr.** Latvian alueelle muodostuu ihmisasutusta mannerjään vetäytyttyä pohjoiseen.
- Noin 2500 eKr.** Alueelle asettuu maanviljelystä harjoittavia indoeurooppalaisia, balttilaisia heimoja, joista Latvian kansa aikojen kuluessa kehittyi.
- 900–1200 jKr.** Muinaisten balttilaisten heimojen (kuurilaisten, seelien, semgallien ja latgallien) heimokunnat.
- 1100–1200** Saksalaisia kauppiaita ja lähetyssaarnaajia saapuu nykyisen Latvian alueelle. Riika perustetaan vuonna 1201. Alue jää Saksan alaisuuteen. Liivinmaan herttuakunta perustetaan.
- 1500–1600** Liivin sota (1558–1583). Liivinmaan alue Puola-Liettuan alaisuuteen. Kuurinmaan ja Pärdaugavan herttuakunnat perustetaan.
- 1600–1700** Puolan-Ruotsin sota (1600–1629). Vidzeme ja Riika Ruotsin alaisuuteen.
- 1700–1800** Suuri Pohjan sota (1700–1721). Vuosisadan loppuun mennessä koko nykyisen Latvian alue jää Venäjän provinssiksi.
- 1850–1870** Latvialaisen identiteetin viriämisen ja kansallisen heräämisen aika. Liikkeen alkuunpanijoina toimivat nuorlatvialaiset.
- 18. marraskuuta 1918** Latvia julistautuu itsenäiseksi.
- 17. kesäkuuta 1940** Neuvostoarmeija miehittää Latvian.
- 14. kesäkuuta 1941** Ilman oikeudenkäyntiä kyyditetään Latviasta Siperiaan ja muualle Neuvostoliiton sisäosiin noin 20 000 henkeä, joukossa myös odottavia äitejä, pikkulapsia, sairaita ja vanhuksia.
- 1941–1945** Saksalais miehitys.
- 8. toukokuuta 1945** Toinen maailmansota päättyy. Neuvostoarmeija jää Latviaan.
- 25. maaliskuuta 1949** Toinen neuvostovallan toimeenpanema deportaatio. Noin 43 000 henkeä kyyditetään Neuvostoliiton sisäosiin.
- 4. toukokuuta 1990** Latvian neuvostotasavallan korkein neuvosto hyväksyy julistuksen Latvian tasavallan itsenäisyyden palauttamisesta siirtymäkauden jälkeen.
- 31. elokuuta 1994** Venäjän armeija vetäytyy Latviasta.
- Huhti-toukokuu 2004** Latvia liittyy Natoon ja Euroopan unioniin.

Kareivis
Un guerrier
Sotaanlähtö

Janis Rozentals

Suomi ja Latvia ovat lähinaapureita, joitten kohtalot ovat olleet samantapaiset. Muinaisista ajoista alkaen suomalaiset ja latvialaiset ovat pyrkineet tutustumaan toistensa elämäntapaan, kulttuuriin ja henkiseen perintöön. Juuri hengen voimaan kansamme ovat aina turvanneet, ja se on kantanut vaikeitten aikojen ylitse.

Näyttelyn lähtökohtana ovat kulttuurisuhteet sanan laajassa mielessä. Esille nousee monia yhtymäkohtia: suomalaiset kansanrunot ja latvialaiset kansanlaulut eli dainat, Kalevala ja Latvian kansalliseepos Lāčplēsis, Jean Sibelius ja Latviassa vastaavassa asemassa oleva Emīls Dārziņš, kansojemme vapaudenrakkautta ja itsenäisyystahto.

Latvialais-suomalaisten kirjallisten yhte-yksien voi katsoa alkavan vuodesta 1871, jolloin sanomalehti "Baltijas Vēstnesis" julkaisi neljässä numerossaan Alexander Weberin laajan kirjoitussarjan "Soma jeb Piņņu zeme" (Suomi, pinnien maa).

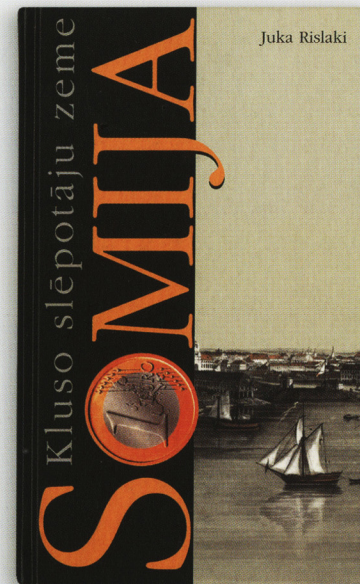

Kuten Suomen kirjallisuudelle 1800-luvun lopulla omistetut julkaisut yleensä, artikkelit sisälsivät runsaasti tietoa paitsi kirjallisuudesta myös kulttuurista, taloudesta, valtiollisesta toiminnasta ja muista elämäniloista.

Latvialaiset kansanrunouden kerääjät Kronvaldu Ata ja Krišjānis Barons löysivät innoituksen työilleen Suomesta. Heidän esikuvansa oli kansanrunojen kerääjä ja Kalevala-epoksen kokoaja Elias Lönnrot.

Kaudziten veljesten Suomen-vaellusten tuloksena ilmestyi vuonna 1901 Matīss Kaudziten kirja "Somija" (Suomi). Se on Roberts Bērziņšin teoksen "Caur Somiju" (Halki Suomen) ohella 1800- ja 1900-luvun vaihteen merkittävimpiä Suomea käsitteleviä julkaisuja.

Latvialaisten kirjailijoiden Suomelle omistamien teosten runsaus ja laaja suomalaisen kirjallisuuden käännöstoiminta kertovat maittemme ja kansojemme suuresta keskinäisestä kiinnostuksesta ja kunnioituksesta. Erityisen runsaasti on aineistoa maailmansotien väliseltä ajalta.

Suomalaiset Latvian ystävät perustivat Helsingissä vuonna 1990 Latvian ystävyysseuran, Rozentāls-seuran, joka on saanut nimensä latvialais-suomalaisen Janis ja Elli Rozentalsin taiteilijaperheen mukaan. Vastaavasti Latviassa toimii Rozentālsin suvun aloitteesta perustettu Latvia-Suomi seura.

Latvian Akateeminen kirjasto on Euroopan vanhimpia. Kirjasto on perustettu vuonna 1524. Asiakkaiden käytössä on 3,5 miljoonaa tiedonlähdettä. Pysyvästi tiedelaitoksena kirjasto sekä edistää että harjoittaa bibliografiatyöhön, kirjastotieteeseen ja tietopalveluun liittyvää tutkimustoimintaa. Kirjaston johtajana toimii Dr. Venta Kocere.

<http://www.acadlib.lv>